

NOVINKY V PROJEKTU FOTOGRAFICKÝ INTERAKTIVNÍ ATLAS ČLOVĚKA

THE NEWS IN A PROJECT OF “PHOTOGRAPHIC INTERACTIVE ATLAS OF HUMAN BODY“

*Libor Luňáček¹, Jakub Konečný¹, Libor Machálek², Kateřina Kikalová³, Radka Filipčíková², Marcela Bezdičková², Jiří Charamza², Milada Bezděková³,
Stanislav Laichman²*

¹ Lékařská fakulta Univerzity Palackého v Olomouci (Faculty of Medicine and Dentistry, Palacký University Olomouc), ² Ústav normální anatomie LF UP v Olomouci (Department of Anatomy, Faculty of Medicine and Dentistry, Palacký University Olomouc), ³ Katedra antropologie a zdravotní výchovy PdF UP v Olomouci (Department of Anthropology and Health Education, Faculty of Education, Palacký University Olomouc)

Abstrakt

Projekt Fotografický interaktivní atlas člověka představuje výukový portál normální anatomie určený především pro posluchače lékařských fakult.

Realizace projektu začala již v roce 2007. Od té doby prodělal projekt řadu změn, zvláště v obsahové části a grafickém řešení. Od dubna 2009 je na internetových stránkách olomouckého anatomického ústavu přístupná verze 1.0. Letos je dokončována verze 2.0, která je ve zcela novém grafickém zpracování a je doplněna o další kapitoly a funkce. Koncem kalendářního roku se plánuje přechod na vyšší verzi a její zkušební provoz.

Verze 2.0 je realizována za finanční podpory grantu FRVŠ č. 1135/2009. V příštím roce proběhne plánovaná realizace třetího dílu projektu – témata „Hlava“ a „Krk“.

Klíčová slova: atlas, anatomie, topografie, výukový portál

Abstract

The project “Photographic interactive atlas of human body” presents an educational portal of anatomy designated mainly for students of medicine.

The realization began in 2007. Since then, many changes have been made in the project, mainly in the content part and graphics processing. Since April 2009, new version 1.0 is available on the web pages of Department of Anatomy, Faculty of Medicine and Dentistry, Palacký University Olomouc. New version 2.0 is being finished this year. This version is completely new as for graphics processing and new chapters and also new functions are added. At the end of this year, a release of an updated version is planned.

Version 2.0 is realized by the financial support of FRVŠ no. 1135/2009. The realization of 3rd part of the project will take place next year – topics “Head” and “Neck”.

Keywords: atlas, anatomy, topography, educational portal

Slovo úvodem

O projektu Fotografický interaktivní atlas člověka (dále jen Atlas) bylo sice napsáno v předchozích článcích (v rámci projektu Mefanet) již mnoho, pokud-li však patříte mezi ty, kteří se o tomto projektu dovídají poprvé, tak právě vám jsou určeny první řádky tohoto příspěvku. Toto sdělení se nezabývá všemi okolnostmi vzniku a vývoje projektu, naopak odkazuje na oficiální internetové stránky portálu, kde jsou poměrně vyčerpávajícím způsobem poskytnuty příslušné informace a odpovědi na často kladené otázky. Naší snahou je vás – čtenáře – seznámit s významnými milníky ve vývoji tohoto projektu, s jeho současnou situací a také s cíli do budoucna.

Za „oponou“ projektu

Co to je projekt s názvem Fotografický interaktivní atlas člověka? Definice by mohla znít takto: Jedná se o výukový portál v internetové podobě, orientovaný na humánní anatomii, jež je určen jako alternativní zdroj studijních materiálů a fotografií lidského těla především pro posluchače lékařských fakult. Je to projekt, od něhož se očekává zefektivnění a do jisté míry i zatraktivnění studia anatomie v rámci pregraduální výuky studentů medicíny.

Již z definice je patrný cíl práce. Tím, že je portál řešen v podobě internetových stránek, není zaheslován ani nijak jinak omezen v přístupu, je dostupný nejen studentům medicíny, ale i všem ostatním zájemcům o studium humánní anatomie. Je tedy určen všem, kteří chtějí poznat a poodhalit tajemství stavby lidského těla a to právě za pomoci tohoto interaktivního průvodce. Průvodce s rozsáhlou databází studijních textů, vypracovaných autory projektu a jejich školiteli, a sbírkou fotografií anatomických krajín a orgánů pořízených na tělech aktivních dárců. Projekt je po stránce technického zabezpečení a tutoriálu realizován na Ústavu normální anatomie LF UP v Olomouci.

Cílem projektu samozřejmě není nahradit současné učebnice anatomie. Snahou je vytvořit seriózní portál, který svým obsahem bude schopen uspokojit poptávku ze strany svých koncových uživatelů.

Projekt byl prvně zamýšlen jako soubor fotografií z oblasti topografické anatomie doplněných základními fakty. Postupem času a v důsledku narůstající poptávky byl obohacován o další kapitoly a fotografie a to nejen z oblasti topografické anatomie. To rovněž souviselo i s jednotlivými změnami názvu celého díla. V současné době je projekt chápán jako komplexní průvodce topografickou, systematickou a částečně i klinickou anatomii. Nachází se však stále ve fázi svého vývoje a je nadále postupně doplňován.

Samotná myšlenka tvorby takto rozsáhlého portálu vznikla na podkladě iniciativy studentů, tehdy ještě 1. ročníku oboru všeobecné lékařství, Libora Luňáčka a Jakuba Konečného. Konzultací a následnou vstřícností vedení Ústavu normální anatomie LF UP byly učiněny první kroky k realizaci celého projektu. První práce na projektu jsou datovány do období akademického roku 2007/2008, kdy byl řešen v rámci studentské vědecké odborné činnosti. Od té doby urazil značný kus cesty ve svém vývoji. Vzhledem k rozsahu a časové náročnosti tématu byl projekt rozdělen do několika částí podle topografických krajin. V akademickém roce 2008/2009 byl realizován díl s tématy „Břicho“ a „Pánev“.

V dubnu roku 2009 byl Atlas poprvé zveřejněn na oficiálních internetových stránkách Ústavu normální anatomie LF UP. V blízké době se očekává jeho zveřejnění i na stránkách portálu Mefanet.

V současné době je Atlas řešen již za finanční podpory grantu FRVŠ č. 1135/2009 a jsou zpracovávána témata orientovaná na topografické krajiny Hrudník a Končetiny. Mimo to byl projekt prezentován na řadě odborných konferencích (mj. právě na konferencích Mefanet 2007 a 2008) a sjezdech České anatomické společnosti „Morphology 2008 a 2009“. Během svého vývoje prodělal celou řadu změn: od vlastní koncepce, přes obsahovou složku až po grafický vzhled samotných internetových stránek. Vzhledem k době, kdy je projekt řešen, je nutné sledovat i současné trendy v oblasti grafického zpracování webových stránek. Projekt se přizpůsobuje poptávce a zároveň i požadavkům ze strany svých koncových uživatelů.

Nyní se projekt dostal do fáze, kdy jeho koncepce, grafické řešení a současně i ovládání mají svou stálou formu a očekává se již pouhé doplňování zbývajících témat. V nastávajícím roce 2010 se plánuje dokončení třetího dílu s tématy Hlava a Krk, na který je rovněž podán grant FRVŠ.

Jaká je koncepce portálu a co vše nabízí?

Jak bylo uvedeno, projekt se v průběhu své realizace z hlediska celkové koncepce značně měnil. Mezi nejzásadnější změny patří ty, které se týkaly grafického řešení projektu a jeho ovládání. Šlo především o to vytvořit portál s co nejjednodušším ovládáním, vyhledáváním témat apod., který by současně po grafické stránce odpovídal současným trendům.

Portál je rozdělen do dvou hlavních částí: a) topografická anatomie, b) systematická anatomie. Vybrané kapitoly z oblasti klinické anatomie jsou zařazeny pod „Systematickou anatomii“ jako „Poznámky z klinické anatomie“. Každá z těchto částí je pak rozdělena na témata a ty pak na jednotlivé kapitoly. Např. Systematická anatomie – téma Trávicí ústrojí – kapitola Tlusté střevo. Každá kapitola má svou textovou část, kterou postupně doplňuje obrázková galerie.

V první řadě Atlas nabízí možnost interaktivně poznávat lidské tělo tak, jak vypadá ve skutečnosti a to prostřednictvím bohaté obrazové galerie z fotografií pořízených na tělech aktivních dobrovolných dárců. Dále umožňuje jak volně stahovat všechny studijní materiály a pomůcky, které je možné si prohlížet jednak v podobě internetových stránek, tak je i stahovat jako PDF dokumenty. Dokumenty jsou k dispozici zdarma, bez nutnosti jakékoli registrace. Uživatelé jistě ocení i možnost otestovat své znalosti pomocí nabídnutých testů, které však nejsou stěžejní částí projektu.

Technická realizace projektu

Čtenářům, kteří se o tomto projektu dovídají poprvé, jsou určeny následující informace, jejichž prostřednictvím popíšeme co možná nejstručněji metodiku a techniku realizace projektu.

Dvěma hlavními částmi celého portálu (bez ohledu na jeho organizaci) jsou odborné texty a fotografie anatomických krajin a útvarů.

Před samotnou fotodokumentací bylo nutné nejprve precizně vypreparovat jednotlivé anatomické útvary a krajiny. Poté následovala rozsáhlá fotodokumentace, kdy např. ze 100 pořízených fotografií předloktí se pak vybralo pouhých 30 nejlepších, které byly dále upraveny ve speciálním programu pro práci s grafikou, popsány a zakomponovány do portálu.

Podobně na tom byla i tvorba odborných textů. Jednotlivé studijní texty vznikaly na podkladě zkušeností školitelů a vlastními zkušenostmi studentských tvůrců projektu získaných studiem odborné literatury a preparační činností.

Projekt je řešen v podobě internetových stránek, k napsání celého zdrojového kódu stránek a skriptů byl použit Poznámkový blok operačního systému Windows.

Internetové stránky jsou konfigurovány pro běžně používané internetové prohlížeče, např. Internet Explorer, či Opera.

Současný stav projektu a plány do budoucna

Od dubna roku 2009 je na oficiálních stránkách olomouckého anatomického ústavu k dispozici verze 1.0 projektu Fotografický interaktivní atlas člověka.

V současné době probíhají dokončovací práce na verzi 2.0, která bude ve zcela novém grafickém zpracování a obohacena o řadu nových kapitol, fotografií a funkcí. K dispozici již bude více než 80 kapitol z oblasti topografické a systematické anatomie - krajiny hrudník, břicho, pánev a končetiny. Současně dochází i k revizi a doplnění studijních materiálů a pomůcek, které dohromady budou čítat více než 205 stran studijního textu. Dále uživatelé naleznou bohatou

sbírku nových fotografií v obrazové galerii a nové funkce, jež ve verzi 1.0 nejsou řešeny. Koncem tohoto kalendářního roku tak proběhne přechod a zahájení zkušebního provozu verze 2.0.

V následujícím roce 2010 bude probíhat plánovaná realizace v pořadí již třetího dílu tohoto projektu, který bude doplněn o zbývající dva tematické celky a to „Hlava“ a „Krk“.

Obr. 1: Současná podoba úvodní stránky výukového portálu verze 1.0 zveřejněné od dubna 2009

čeština | english

FOTOGRAFICKÝ INTERAKTIVNÍ ATLAS ČLOVĚKA
Lékařská fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

[Úvod](#) | [O projektu](#) | [O nás](#) | [Kontakty](#) | [Odkazy](#) | [Informační zdroje](#) | [Vyhledávání](#)
[Nápověda](#) | [Mapa stránek](#)

Topografická anatomie

- Hlava
- Krk
- Hrudník a hřbet
- Břicho
- Pánev
- Končetiny

Soustavná anatomie

- Pohybový aparát
- Trávicí ústrojí
- Dýchací ústrojí
- Močový a pohlavní systém
- Kardiovaskulární systém
- Lymfatický systém
- Nervový systém
- Smyslová ústrojí
- Kůže, různé
- Poznámky z klin. anatomie

Další nabídka

- Soubory ke stažení
- Fotogalerie
- Výuková videa
- Testy

Vítejte

Vážený návštěvníku, vítejte na internetových stránkách nového výukového portálu **Fotografický interaktivní atlas člověka**. Tento projekt má posloužit především pregraduálním studentům medicíny nejen při studiu, ale i při přípravě na praktickou a závěrečnou zkoušku z anatomie.

Motto: Chirurg bez anatomie je roven krtkovi: pracuje ve tmě a jeho dílem jsou kopečky hlíny.
Friedrich Tiedemann (1781 - 1831) - německý anatom a chirurg

Topografická anatomie

- » Hlava
- » Krk
- » Hrudník a hřbet
- » Břicho
- » Pánev
- » Končetiny

Systémová anatomie

- » Pohybový aparát
- » Trávicí ústrojí
- » Dýchací ústrojí
- » Močopohlavní systém
- » Kardiovaskulární systém
- » Lymfatický systém

- » Nervový systém
- » Smyslová ústrojí
- » Kůže, různé
- » Poznámky z klin. anatomie

Aktuality

12/2009 Plánované spuštění a přechod na verzi 2.0 projektu Fotografický interaktivní atlas člověka, doplněný o témata Hrudník a Končetiny a v upraveném grafickém řešení.

04/2009 1. dubna byla uvedena do zkušebního provozu verze 1.0 výukového portálu Fotografický interaktivní atlas člověka.

01/2009 Na začátku roku 2009 projekt (díí **Hrudník a Končetiny**) podpořen finančním grantem FRVŠ č. 1135/2009

© 2009 Lékařská fakulta Univerzity Palackého v Olomouci Stránku vytvořil Libor Luňáček

Obr. 2: Nový grafický vzhled verze 2.0 úvodní stránky portálu Fotografický interaktivní atlas člověka